

Nijsbrief

Wy wurkje oan in moai Alde Feanen

Foarjier 2022

Voorwoord

Voor u ligt de nieuwsbrief van de gebiedsontwikkeling Alde Feanen. We zijn volop bezig om dit prachtige gebied geschikter te maken voor natuur, voor duurzaam en robuust waterbeheer én om de beleving voor de recreant te verhogen.

In deze nieuwsbrief leest u meer over de uitgevoerde projecten in de zomerpolders Wydlannen, Laban en polder Grondsma. Ook leest u wat er de komende tijd in uitvoering gaat rond de Jan Durkspolder, de Wolwarren en Westersanning. Daarnaast zijn er plannen in voorbereiding voor de landerijen aan de Alle om 'e Slachte.

Kortom, genoeg om u in deze nieuwsbrief in mee te nemen. Het liefst ontmoeten we u persoonlijk en gelukkig mag dat ook weer. Ik hoop u dan ook tijdens de inloopbijeenkomst op woensdagavond 1 juni te ontmoeten! Hierover en meer leest u in deze nieuwsbrief.

Aaltje Rispens,
voorzitter gebiedscommissie Alde Feanen

Herinrichting Alde Feanen

Binnen het herinrichtingsproject Alde Feanen werkt de gebiedscommissie aan plannen voor natuur, water, recreatie en landbouw. De commissie werkt in opdracht van provincie Fryslân aan deze doelen. Dit doen ze samen met It Fryske Gea, Wetterskip Fryslân en gemeenten Tytsjerksteradiel, Smallingerland en Leeuwarden. Samen met de streek maakte de commissie al plannen voor de eerste twee planonderdelen, die al helemaal klaar zijn. De plannen voor de derde uitvoeringsmodule zijn ook klaar en de uitvoering is gestart.

Oan it wurk!

De derde fase van de herinrichting Alde Feanen is sinds de zomer van 2020 in uitvoering. In een breed palet aan maatregelen wordt gewerkt aan verbetering en optimalisatie van natuur, waterbeheersing en recreatieve beleving.

In september 2020 zijn de werkzaamheden bij gemaal de Wyldlannen gestart. Inmiddels is dit laatste diesel gemaal van Fryslân vervangen door een duurzame variant: een elektrisch gemaal. Vissen kunnen de polder nu ook bereiken omdat het gemaal 'visvriendelijk' is ingericht.

Nieuw elektrisch gemaal in de Wyldlannen

Werkzaamheden aan oevers en kades

De kades van de polders Wyldlannen, Laban en polder Grondsma zijn opgehoogd. Ook zijn er duikers, stuwen en inlaten geplaatst. Beheerder(s) kunnen dankzij de loswallen het beheer en onderhoud aan de polders beter uitvoeren. Door deze verbetering kunnen de kades weer jaren vooruit!

We verbeteren de detailontwatering in de zomerpolders. Dit doen we om de hooilanden en de unieke graslanden

De opgehoogde kade met nieuwe loswal

te behouden en te ontwikkelen. Dat betekent dat in de zomerperiode, wanneer er geen water op het maaiveld staat, verder gewerkt wordt in deze polders. Het is de bedoeling om deze werkzaamheden in het najaar van 2022 af te ronden.

Plannen rond de Wolwarren en Jan Durkspolder

It Fryske Gea is deze winter gestart met de werkzaamheden in de Wolwarren en Barfjild. Het opschonen van sloten zorgt voor een verbeterde waterhuishouding ten behoeve van de (veenmos)rietlanden. Door plagwerkzaamheden wordt verruiging hiervan tegengegaan. De werkzaamheden zijn voor het broedseizoen 2022 afgerond.

Aan de zuidoostzijde van de Alde Feanen zijn een aantal plannen in voorbereiding. Het gaat dan om verbetering van de natuur en de recreatieve zoning. Een van de maatregelen is de aanleg van een otterduiker. Hiermee kunnen otters vanuit de Kraanlannen veilig de oversteek maken richting de Alde Feanen. De werkzaamheden worden in het najaar van 2022 uitgevoerd.

De brug 'Westersanning' verkeert in slechte staat en wordt vervangen. De verwachting is dat het werk in 2022 wordt uitgevoerd.

De planning van de werkzaamheden rond Wolwarren en Jan Durkspolder is afgestemd op de werkzaamheden in het kader van de Regio Deal (waarover meer op pagina 6). De bedoeling is om de werkzaamheden vanaf september 2022 tot in 2023 uit te voeren.

Westersanning

In het zuidelijk deel van de Westersanning, ten zuiden van de Manjepetswei, werkt It Fryske Gea samen met de

pachters aan een uitmijnproces. Uitmijnen is het versneld afvoeren van fosfaat waarmee weer een goede uitgangssituatie wordt gecreëerd voor nat schraalland. De werkzaamheden in het noorderlijk deel zullen naar verwachting bestaan uit het verflauwen van taluds, het lokaal ophogen van gronden en het gefaseerd vernatten van het gebied. Planuitwerking is dan in 2023.

Panhuyspoel en vaarroute

De werkzaamheden aan de Panhuyspoel vinden in twee fasen plaats. De grondwerkzaamheden aan de oevers worden in 2022/2023 uitgevoerd. De werkzaamheden voor aanleg van een vissteiger, zandstrand én brug zijn in de loop van 2023 gepland. Voor de vaarrecreatie zijn een aantal kleine verbetermaatregelen opgenomen. Deze maatregelen worden in 2023 opgepakt.

Vierde uitvoeringsmodule

Voor het gebied tussen de Alle om 'e Slachte en de Koaidyk wordt de vierde module ontwikkeld. Een plan waarin natuurinrichting centraal staat ter behoud en ontwikkeling van het Natura 2000-gebied de Alde Feanen.

Bezoek de inloopbijeenkomst!

We houden op woensdagavond 1 juni een inloopbijeenkomst, waar we u tijdens presentaties en op een informatiemarkt meer vertellen over het ontwerp van de vierde module én de ontwikkelingen binnen de derde module en de Regio Deal Zuidoost Friesland. Ook kunt u tijdens tafelgesprekken uw ideeën en suggesties met ons delen. Uiteraard is er gelegenheid tot het stellen van vragen. Een uitnodiging ontvangt u nog.

Warten

Wydlannen, Laban, Polder Grondsma en Twa Sân-Mêden

In de winter staan deze polders in open verbinding met de boezem en staat het maaiveld onder water. In de zomer zakt het water langzaam weer weg en zijn de polders wat droger. In deze zomerpolders gaan we de aan- en afvoer van water verbeteren door het frezen van greppels, het verbeteren van in- en uitlaten en het herstellen van kaden. Deze maatregelen zijn gunstig voor de ontwikkeling van de blauwgraslanden en kruidenrijke graslanden. Ook trekt het veel vogelsoorten zoals de kempfaan, grutto en andere steltlopers. Ook de noordse woelmuis en rustende ganzen en smienten komen dan graag in deze gebieden. Door een verbeterde verbinding met de boezem zwemmen vissen als snoek, bittervoorn en kleine en grote modderkruiper gemakkelijker het gebied in. Verstoring van weidevogels wordt tegengegaan door het verwijderen van struikgewas en ruigtes.

Panhuyspoel

De Panhuyspoel blijft voorlopig in gebruik als zandwinplas. In een deel van de waterplas komt ruimte voor recreatie. Er komt een zwemstrand, een vissteiger en ook een nieuwe wandelroute tussen de Feantersdyk en het Nonnepaed.

Polder Siderius

Aan de oostzijde van Earnewâld wordt *polder Siderius* omgevormd tot natuurgebied. Dit doen we door maatregelen uit te voeren waarbij het waterpeil kan worden verhoogd. Hierdoor hebben vochtige schraalgraslanden en de kruidenrijke graslanden kans om zich te ontwikkelen. De bedrijfskavel krijgt een woonbestemming en een eigen waterpeil. Insteek is een wandelpad te creëren van de Koaidyk richting de Alle om 'e Slachte.

Polder Grondsma

Twa Sân Mêden

Laban

De Wydlannen

Westersanning noord en zuid

In het noordelijke deel van de Westersanning is het natuurdoel een kruidenrijk, grazig landschap met veel brede sloten en vaarten en hoge waterpeilen. Diverse soorten eenden en andere watervogels (zomertaling, slobbeend, krakeend, kuifeend, meerkoet) en weidevogels zoals de watersnip voelen zich thuis in zo'n landschap. We graven de voedselrijke bovengrond af en verplaatsen dat naar een ander (voedselrijk) gebied. In het afgegraven deel verhogen we dan de waterstand en monitoren we wat de effecten hiervan zijn op de natuurwaarden en de bodem.

Het zuidelijk deel van de Westersanning wordt niet ingericht, maar hier zetten we in op 'uitmijnen'. Dat is het versneld afvoeren van fosfaat uit de grond, door veel te maaien en ondertussen te bemesten met stikstof en kalium, maar niet langer met fosfaat. Het doel hiervan is om het gebied geschikt te maken voor het ontwikkelen van vochtig weidevogelgrasland aan de westkant, en overgangen naar nat schraalland en kruiden- en faunairijk grasland in de rest van het zuidelijke deel van de Westersanning.

Earn

Folkertsleat

Panhuyspoel

Polder Siderius

Recreatie

Wandelroute en vogelkijkhut

Vanaf de Hooidambrug komt een nieuwe wandelroute naar Brêgeham. Deze loopt langs de Jan Durkspolder en de nieuwe vogelkijkhut.

Route kleine vaarrecreatie en kanoroute

De bestaande vaar- en kanoroutes verbeteren we op enkele plekken. Om alvast rekening te houden met de gewenste uitbreiding van de vaarroute, knappen we de overstapplaats voor kano's bij gemaal Offerhaus op. Hierbij maken we het direct ook geschikt als route voor kleine vaarrecreatie. Aan de zuidkant van de Alde Feanen komt vanaf de Wiide Ie een nieuwe kanoroute. De bestaande route langs de waterplas in de Jan Durkspolder komt te vervallen.

Voor de uitbreiding van de route voor kleine vaarrecreatie werken we de komende tijd plannen uit. Gedurende de uitvoering van de derde module zetten we de voorbereiding (bijvoorbeeld de grondvererving en het vaststellen van inrichtingsmaatregelen) voor het gebied ten noordoosten van Earnewâld voort. Voorwaarde is dat eerst de grondvererving gerealiseerd moet zijn. Op die manier kunnen we ervoor zorgen dat er geen peilverschillen in de beoogde route komen die opgelost moeten worden.

Earnewâld

Westersanning
noord

Westersanning
zuid

Wolwarren, Brêgeham, Barfjild en omgeving

In deze omgeving wisselen moerasbosjes, open water en graslanden elkaar af. Het doel is om in het noordelijk deel de omstandigheden voor de noordse woelmuis en veenmosrietland te verbeteren. Dit doen we door waterpeilen in de winter te verhogen. Daar profiteren ook veel vogels van zoals de roerdomp, porseleinhoen en purperreiger.

In het zuidelijk deel verlagen we het waterpeil waardoor kruidenrijk grasland beter te beheren is. Door de mogelijkheid voor graslandbeheer aan de zuidkant te verbeteren, blijft de afwisseling tussen open grasland en dichtere riet- en moerasgebieden bestaan.

Bij de Wolwarren komt een faunatunnel om otters en andere dieren de kans te geven veilig van het ene naar het andere natuurgebied te gaan.

Regio Deal Zuidoost Friesland

De Regio Deal Zuidoost Friesland geeft extra mogelijkheden voor natuur en recreatie. Van aanleg van een vogeleiland tot verbetering van parkeermogelijkheden.

© Oudega

Wolwarren

Barfjild

Boezemlanden

Brêgeham

Wide Ie

Webpagina Alde Feanen

Sinds kort is de webpagina over gebiedsontwikkeling Alde Feanen live. Hier kunt u alle informatie over de werkzaamheden vinden, zowel de maatregelen die al afgerond zijn als die nog op de planning staan. Daarnaast bevat de webpagina informatie over de Regio Deal Zuidoost Friesland en de uitvoering van het LIFE+ project 'Booming Business'. Met overzichtelijke kaartjes en een prachtige drone film van het gebied zeker de moeite waard om een kijkje te nemen! www.fryslan.frl/alde-feanen.

Digitale nieuwsbrief

Wilt u op de hoogte blijven van nieuws rondom de gebiedsontwikkeling? Meldt u zich dan aan voor de digitale nieuwsbrief. De nieuwsbrief verschijnt regelmatig. U kunt zich aanmelden via www.fryslan.frl/alde-feanen.

Regio Deal Zuidoost Friesland

De Regio Deal geeft een stevige impuls aan Zuidoost Friesland. Met de mienskip slaan overheidsorganisaties de handen ineen om de dorpen en het landschap nog sterker te maken. Zo blijft dit unieke gebied een fijne plek om te leven, te werken, te ontmoeten én te bezoeken, nu en in de toekomst.

In 2021 is extra geld beschikbaar gekomen vanuit de Regio Deal Zuidoost Friesland. Deze bijdrage geeft een impuls aan:

- Aanleg vogeleiland en vogelkijkhut zuidzijde Jan Durkspolder
- Aanpassen wandelroutes in de Wolwarren
- Opwaarderen weg de Alde Geau
- Opwaarderen parkeerterrein brug Headammen
- Aanpassen weginrichting Wolwarren
- Waterrijk Westersanning: verbetering biodiversiteit

In een nieuw Regio Deal filmpje over de gebiedsontwikkeling komen deze maatregelen aan bod. Op www.fryslan.frl/alde-feanen kunt u dit filmpje bekijken.

Vragen en meer informatie

Heeft u vragen over de herinrichting? Dan kunt u contact opnemen met het Klant Contact Centrum van de provincie Fryslân via de mail: provincie@fryslan.frl of telefonisch: 058 292 5925. U wordt dan doorverbonden met de juiste persoon.

Strategische Grondnota

De provincie Fryslân wil meer inzet plegen voor de aanleg van het Natuurnetwerk Nederland (NNN). Het voorstel aan Provinciale Staten is om na 2027 langer de tijd te nemen om het netwerk te realiseren. In de provinciale Strategische Grondnota 'Op goede gronden' staat beschreven wat nodig is om het Natuurnetwerk Nederland in Fryslân aan te leggen. Daarnaast staan in de Grondnota werkwijzen beschreven om de functie van gronden te veranderen naar natuur. Voor de Alde Feanen gaat het om gronden met internationale verplichtingen (Kaderrichtlijn Water en Natura 2000). Provinciale Staten heeft hier onlangs een besluit over genomen. Dit kunt u terugkijken op <https://fryslan.notubiz.nl/vergadering/882462>.